

* دوشنبه
* ۱۳۹۶
* ۲۳ اکتبر
* سال: بیست و هفتم
* شماره (سایه): ۴۲۳۵
* ایرمی یتدیجی ایل

اویتات

* صفحه ۸

کوراوغلو

یئنی دنییم له

* محمد اشراقی

گنجن ساین ادامه سی...

کوراوغلونون توقات سفری

یئنی دنییم:
عاشق جنون کوراوغلویا سؤیله دی گوردو گونو بوتونلوک له، دؤزمه دی نگارخانیم ائشیدیردی سؤز لرین یوخلا بیردی آگری لرین دوز لرین کوراوغلویا دندی سؤزون، باخشین گوزه لیکک ده روم فیزلاری یاریشین دندی گنبد کتیر محبوب خانیمی گوره ک نئجه لیکک له حالینی کوراوغلونون تیره بیردی اوره گی سئوگی ایله گوجلنه نیردی بیله گی بل باغلادی روما ساری گنتمکک محبوب خانیم اوزونو تتر گورمگه دلی لره قالدین لار لا گوروشدو سئو دیکگله قوجا قلاشیب اؤوشدو قلینج ایله سارین سالدی یونونا آتین منیب باخدی رومون یولونا دلی لری دندی گلکک سنبله ایگیت گره ک یولا حیجا دلی له کؤمک اندر دلی دنمکک ایگیده هاردا چاتماز الی گوجه بیلیگه کور اوغلو سا بکه نمدی بو سؤزو چیخدی یولا روما ساری بیر اؤزو قیری قوودو گۆی ده اوچاق قوش کیمی پای دان چیخان دیمیر اوچلو اوخ کیمی توز چیخردی آیاق لاری آلتیندان اوزانیردی توز قیر آتین آردین دان گنبد چاندی روما گنجه چاغیندا گردی رومون کوجه لری باغیندا شهر ایچره کوجه لرین بیرینده گوردو سارای تیکیلیبیر دیکینده سحریمی گنندی سارای اؤتونه دولانیردی گۆز اؤتونده گورونه محبوب خانیم دایانمیشدی ایوان دا اولمازیدی باخش لاری، حیران دا دندی به کی عاشق گلب دولانیر انله بیلکی یاتیمش یولی اویانیر قره واشی دالیسیجا یوللادی قره واشی سا دوشدو یولا دورمادی کوراوغلو دا گنندی قیزی گورمه به قیری چکدی باخیندا بیر طوله به محبوب خانیم اکلشمیشدی سارای دا قیرخ اینجه فیز چوره سینده هارای دا دندی عاشق هارالیسان؟ کیمن سن؟ سؤیله بیلم هانسی یورد دان کلیسن؟

عاشق سؤزو:

کوراوغلو:

قرآتا ساریلوب دوشوموش یولا اوروم دیوب چنلی بتل دن گلیم آلماس قولچاق لاری باغلادیم قولا یولاد کیوب چنلی بتل دن گلیم

دولانوب باغلاری گزیمش ازل نارلی بوداق لاری گورمه یوب خزل بو روم اؤلکه سینده بیر طرفه گوزه ل سوچوب، سئوب چنلی بتل دن گلیم

یئنی دنییم:

محبوب خانیم کوراوغلودور دوشوندو اوره گی سه سئوینه رک دؤیوندو دندی عاشق آدی ندر سئوگی نین؟ هارالی دیر آدی ندر ائلی نین گوز ویراراق کوراوغلویا آندیردی گیزلی قالسین بو ایلیکیمیز! قاندردی کوراوغلو کی سؤزو آیدین دتیردی گوز ویرمانی گزیمش نی بیلمزدی اوره ک سؤزون گزیمش ییب، بیلدیردی سئو گیسینی محبوبونا یتیردی

عاشق سؤزو:

کوراوغلو:

کوراوغلی نین دلی لر دیر امدادی قلینج چکسه حاصل اولار مرادی مهدی پاشا قیزی محبوب دور آدی محبوب دیوب چنلی بتل دن گلیم

یئنی دنییم:

محبوب خانیم قالمشیدی نئله سین قیزلار ایشین نئجه لیکن بیلمه سین محبوب خانیم عم قیزیسی اورادندی بورومویلا عم قیزوسین قورتاردی دندی عاشق یاریار دتیر سؤزونده محبوب دتیر کیمی گورسه اؤتونده عاشق سئون کیسه یوخدور بورادا بنله لیکک سونا گلدی بیغوادا فیزلار گنندی قالدی یالینز سئوگی لر قولوقچولار دؤشه دیلر وئرگی لر

آردی وار

زماننین حؤکمو

بیری واردی، بیری یوخدو. اللهم عاجیز بنده سی چوخدو. اونلارین بیری ده بیزیم کور قیراغیندا یاشایان علمردان کیشیدی. بو یاز یغین علی خامیرلی، قارنی آج ایدی. ها ایشتردی، شوم لاردی، اکردی، مالایارادی، بنجریب محصولو پاشا گلنده بی بیر باننان، کوخا بیر باننان، بورجلو بیر باننان بونون محصولونو خیرماندا قورتاراردی لار. بایز گلنده، کیشی تزه دن دوشردی قاپی-قاپی دیلمنه. تیکان قیریپ ساتاردی، منشه دن اودون اوغورلابیب ساتاردی. انله آج ایدی کی، آج. گون لرین بیر گونونده علمردان کیشی گنجه آرادان سؤزو بیر یثره قویدلار کی، تا بون دان سونرا شهرده روزوسونو قازانسین. اولسون کی، بیر بان دان باختی آچیلدی، صاباح اولدو، تشز دن آروادی علمردان چون خامرالی ۱ باغلادی، بیر آد داشا دؤنوموش پن دیر قویدو، علمردان دوشدو یولون دوزونه. آز گنندی، اوز گنندی، دره-تپه دوز گنندی، گلدی بیر دره نین باشینا چاندی. بو دره ویلاننده جننی دره آدینان مشهوردو. بورایا گرن ساغ سلامات انونبه قایتمازدی. ساغ دان-سول دان بولودلار ایچینده گیزلن داغ لاری آشیب شهره گنتمک، دره دن ده فورخولویلو. آدم چنه، دومانا دوشور، یولونو آزیب، آخیردا گننه ده بو دره گلب چیخیردی، یا دا قورد-قوش دیدیش دیریپ آباریردی. علمردان کیشی:

— جیننی دره گیرم، — دندی. — هر نه اولور اولسون. تفاووتو یوخدو، آجین دان انویمده اولمکدنه، جان اوارا ینم اولماق، جینه راست کلمک باخشیدی. ۱ خامرالی — ساجدا بیشریلن چؤرک کیشی نین اوستونده کسرتی دن — دادان بیر تبه سی ده یوخدو. چؤرینی یوخلادی، گوردو کی، انله صاباحی گورر-گورمزدی. کوراوغلو اوزونو دوشمنه توخویان کیمی، بو دا سوخولدو دریه. بیر خنی لی گنندی، یول چوخ ایریشیروش، داش لی ایدی. دره نین انسیز بیر یترین دن آچیق بیر یترینه چیخمیشدی کی، گوردو دال دان چاغیریرلار:

— علمردان، علمردان، دایان!
علمردان کیشی بیر آز دا یئین تریندی. گوردو دالینسان یشنه سس گلدی:
— علمردان دایان، علمردان سننم، دایان!
قوجا کیشی اوزونه اورک وئردی. دؤنوب دالا باخدی. هنج کیمی گورمه دی.
دندی:

— باخ، جیننی دره دن بنله-بنله سس لر گلیر. آدم گرک اوزونو ایتیرمسین. نه اولماق اولسون...
قوجا یئنه یئینله دی. باخدی کی، یوخ، بو دفعه سس لاپ قولاغینین دیبین دن گلیر. دیش لرینی باسیب بیر-بیری نین اوسته، گوردو کی، بیر آغ ایلان دی، قویروغو اوسته فالخیب انله گلیر کی، دیه سن بو ساعت بو نوچ ائلیچک.
گوردو ایلان دتیر:
— علمردان، آخی من سننم، آیاق ساخلا.
علمردانین بوغازی قوروموشدوسا، داما یئنه اوزونه توختاق وئریردی. آغ ایلان گلدی اوزونو یتیردی:
— علمردان، خوش گوردو ک! نیه بنله یئین گنیرسن — باشینا دؤنوم، آج دیق دان شهره گنیریم، گوروم بیر چؤرک پولوچیخاردا بیلریمی کنده لاپ بیناوا اولموشدوم.

ایلان دندی:
— علمردان، بو دره دن گلدین، قورخمدین قوجا دندی:
— آی بالام، آج اوزونو قلینجا توخویار. منمچون نه تفاووتو وار. یا کنده اولوم، یا پوردا ایلان-چایانا ینم اولوم!
ایلان دندی:

— علمردان، من گوروم سن چوخ جورمدرسن، اوزون ده اهل-ایال صاحی سن. گل سننن قارداش اولاق.
— نه دتیریم کی، اولاق.
ایلان دندی:

— باخ پوردان دوز شهره گنشدن سن. گورچکک سن، جاماحات دو کاتبازاری باغلاب پادشاه مئی دانیبا چاقیر. سن ده قوشو لارسان جاماتا.
شهرین پادشاهی بیر یوخو گوریدو. او دتچک کی، آی جاماحات، کیمن منیم یوخومو یوزا ییلر یوخوسونو دانیساجاق کی، من بو گنجه یوخودا گوردوم کی، گوی دن جان اوار باغیر. قورخو دان اوزومو ایتیردیم.
بیر آدم چیخسین بو شهر دن، گلکسین منیم یوخومو یوزسون. جاماحات کیریچک. اوندان سن سسلن کی، من یوزارام. سنی آبارار لار پادشاحین حضورونا. یئیر سن، ایچر سن، پادشاحان باغچادا سئیرانا چیخارسان.

مشاهیر و شخصیت های چشمگیر آذربایجان

پرفسور محمد علی فرزانه حیاتی

گنجن ساین ادامه سی...
آنام منه تکجه دوغما دیلمیزی اؤیرتمکده یوخ، بلکه بیر آز بویا - پاشا چاتینجا و ایستینی - سویوغو قانینجا دیلمیزین سؤز خزینه سینه یول - تاپماقدا ایلیک معلم اولموشدور.
محمدعلی فرزانه م.ع.فرزانه، م.ع.قوسی، م.ع.پاشار و م.ع.روشن کیمی امضالارلا مطبوعاتدا چیخیش اتمیش، مقاله لر، کیتاب تانیملاری و تنقیدلری و سایریه موضوعلار اوزره یازیلارین مؤالیفی اولموش. محمدعلی فرزانه نین یازیلاری نین اساس موضوعونو خالق فولکلورلو ایچریمکده دیر.
او آتا، آنا، دوست و تانیشلاریندان ناغیل و باباتی، مثل، تاماجالار دینله بیرک اولاری توپلایب کیتاب حالینا کتیره رک آذربایجان فولکلورونون قورونماتینا خیدمت اتمه گه چالیشمیشدیر.
محمدعلی فرزانه ۱۳۵۵ اینجی ایل اختر خانیم ایله اتوله نه رک ایکی اوشاق صاحبی اولموش (نیما و ندا) و ۱۳۵۸ ایلینده معلملیک مسلکندن امکچی اولاراق علملی و مدنی ساحه لره اؤز فعالیتینی سوردرمه گه

دریای محیط

* عمادالدین نسیمی

دریای محیط جوشه گلدی
گون ایله مکان خروشه گلدی
سر ازل اولدی آشکارا
عارف نجه ائيله سون مدارا
هر ذره کونش دن اولدی ظاهر
توپراغه سجود قیلدی طاهر
نقاش بیلندی نقش ایچینده
لعل اولدی عیان بدخش ایچینده
آجی سو شراب کونش اولدی
هر زهر نبات شکر اولدی
تریاک مزاجی توندی آغو
لؤلوی مدوز اولدی دارو
کل یتر و گورگ حق اولدی مطلق
سؤیلر دف و چنگ و نی انا الحق
معتوق ایله عاشق اولدی بیر ذات
محر اولدی وجود نفی و اثبات
هر فطره محیط اعظم اولدی
هر ذره مسیح و مریم اولدی
تاش و کسک اولدی ورد نسرین
فرهاد ایله خسرو اولدی شیرین
مسجود ایله ساجد اولدی واحد
مسجود حقیقی اولدی ساجد
ایمان ایله کفر بیر شی اولدی
تاتلوا ایله آجی بیر می اولدی
شرکت آرادان گوردی وحدت
وحدت دن آچیلدی باب رحمت
جان ایله تن اولدی بیر حقیقت
بیریکدی شریعت و طریقت
ایشیا لیکدان اولدی خالی
باقی احد اولدی لایزالی
ای طالب اگر دگیلسن اعمی
گور وعده کل من علیها
رفع اولدی حجاب ماسوی الله
القدره و البقاء لله
غیر اولدی حجاب و وجه قالدی
بهر اولدی شوکیم، بو بحر ده دلدی
گر آچوق ایسه بصیرتین باخ
گور سنده حقی و گنمه ایراق
چون مؤمنه، مومن اولدی مرات
مرآتونه باخ، اوندان گور ذات
بیل سن سنی کی نه جسم و جان سان
مقصود وجود کن فکان سان
هر کیسه گیم، اسریدی می دن
حی اید اولدی ذات حی دن
نفسین تانیدی، بیلدی ربی
توحید یولوندا اکدی حنی
ای حقدان ایراغ اولان عزازیل
گر دیو دگیلسن، آدمی بیل
آدمه تجلی قیلدی الله
قیل آدمه سجده اولما گمراه
شیطان لعینه اویماز زنبهار
اونون سؤزونه اینانما ای یار
چالیندی قیامتین نفیری
ای ساغیر ائشیتمدین صفری
حشرین گونی گلدی، اویخودان دور
اینانماز ایسن گوزونی آج گور
اویخودان اوین کی محشر اولدی
گور نجه زمانه پر شر اولدی
نشر اولدی، اوپان، قورولدی میزان
حشر اولدی، اینان، بیلندی یزدان
چون محرم قل کفی دگیلسن
بیگانه سن آشنا دگیلسن
هر کیسه که تانیدی بو جانی
بیر ذره به ساممادی جهانی
بتردن چیقا گلدی دابه الارض
اوش وصفنی ائيله دم سنه عرض
هم خاتم و اوش الیمده فرمان
یعنی کی منم بو گون سلیمان
موسی منم، اول عصا الیمده
حقدن ازلی قلیچ بئلیمده
مشرک دن اندر موحدی فرق
ایوای اونا کی، ایشی اولاز زرق
خلقون آینه پاسار عصای
یعنی که بیلین بو استوایی
نیچون که، بو استواده در حق
اول مالک ملک و حی مطلق
حق دن بو صراط مستقیم
بیل سن که بودور حق نین نعیمی
هم جنت و حور و هم نقادیر

چالیشمیش. ۱۳۷۱ اینجی ایل باکی اوینورسته سی محمدعلی فرزانه جنابلارینا فخری دوکتورا عنوانی و نر مه گه لایق گورموش.
محمدعلی فرزانه ۱۳۷۷ شمس ایلینده اورک خسته لیگنه توش گله رک سون دین گؤنتبرک شهرینه علاج اولماق اوچون یولا دوشوموش.
۱ - باباتیلار دفعه لر چاپ اولوب، یئنی آرتیرمالار و تورکجه باشلاتیش لایق یئنی دن باسیلاجاق.
۲ - مانی دستور زبان آذربایجان. اونجه بیر جیلده ده داها سونرالار ایکی جیلده چاپ اولموشدور.
۳ - گزیده های از ترانه های روستایی فارسی. بو کیتاب سونرالار ایران یرلی ترانه لریندن سنجمه لر، آذری تورکجه سینه منظوم ترجمه لرله بیرلیکده ۱۲۰ صحیفه ده سوئد اولکه سینده چاپ و یئنی ده ن یاینلانمیش دیر.
۴ - کجایی دوست کجا - ترجمه
۵ - چنین بود اما چنین نخواهد بود - ترجمه
۶ - گوشه هایی از خاطرات و چند داستان از جلیل محمد قلی زاده
۷ - شهریار و حیدر بابا - مکتوبلار و نظیره لر

خان ننه

* استاد شهریار

خان ننه، هایاندا قالدین
بنله باشیوا دولانیم
نئجه من سنی ایتیردیم!
دا سننن تاینن تاپلماز
سن اولن گون، عمه گلدی
منی گه تدی آیری کنده
من اوشاق، نه آنلایایدیم؟
باشیمی قاتیب اوشاقلار
نئجه گون من اوردا قالدیم
قایدیب گلنده، باخدیم
یثروی بیغشدیریلار
نه آوزون، و نه یترین وار
«هانن خان ننه م؟» «سوروشدوم
دندیلر کی: خان ننه نی
آباریلا کر بلایه
کی شفاسین اوردان آل سین
سفری اوزون سفر دیر
بیر ایکی ایل چکر گلینجه
نئجه آغلام بائینخلی
نئجه گون الله چیغیردیم
کی سه سیم، سینم توتولدو
او، من اولماسام بایندا
اؤزی هنچ یثره گنده نمه ز
بو سفر نولیدو، من سیز
اؤزو تک قویوب گنیدیر؟
هایمان آجیق انده ر کن
هایما آجیقلی باخدیم
سونرا باشلادیم کی: منده
گنیدره م اونون دالینجا
دندیلر: سین کی تتر دیر
امامین مزاری اوسته
اوشاغی آپارماق اولماز
سن اوخی، قرآنی تتر چیخ
سن اونن چیخینجا بلکی
گل خان ننه سفردن
ته له سیک روانلاماقدا
اوخویوب قرآنی چیخدیم
کی یازیم سنه: گل ایندی
داها چیخیشام قرآنی
منه سوقت آل گلنده
آما هر کاغذ یازاندا
آقاریم گوزو دولاردی

بایاتیلار

فلگین داد الیندن
اولمادیم شاد الیندن
ایمان یثره بیخلدیم
توتما دی یاد الیمدن

عزیزیم وطن یاخشی
کوینگی کتان یاخشی
غربت یترجنت اولسا
ینه ده وطن یاخشی

قاشلارین قیله گاهدی،
قیله دسَم گوناهدی،
داغلارا دو مان چوکسه،
اوداغ من چکن آهدی.

عاشیق سوزون گیزله در،
سوزون دوزون گیزله در،
سن چمنه چیخاندا،
لاله اوزون گیزله در.

آتا بابا سؤزلری

باغا اوزون چکه بیلمز، اونون دالینا آلاز.

باغانی یا اؤلدور، یا دالیسی اوسته قوی.

باهالیکدا چؤرگین اسیر که بن اوجوزلوقدا بالقیز قالار.

باخما دئینه، باخ دندیکنه.

باخماق کیرایه ایسته مز.

باخماقلا اؤیرتمک اولسا، ایتدن قسساب اولاردی.

بال توتان بارماق یالار.

بال وئرن چیچی آری تانیبار.

بال یئدین، بلایا دوشدو.

بال یئیب، بلا سینی چکر.

بالینی یغ، آری سینی سوروشما.